

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

Кафедра журналістики
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Кафедра журналістики та соціальних комунікацій
Національний університет «Запорізька політехніка»
Кафедра журналістики

**Всеукраїнська
науково-практична онлайн-конференція**

«РЕГІОНАЛЬНА ЖУРНАЛІСТИКА В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ, РЕАЛІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ»

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ ЗА МАТЕРІАЛАМИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**м. Полтава
5-6 жовтня 2023 р.**

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
Кафедра журналістики
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Кафедра журналістики та соціальних комунікацій
Національний університет «Запорізька політехніка»
Кафедра журналістики

До 105-річчя факультету філології та журналістики
ПНПУ імені В.Г. Короленка

**Всеукраїнська
науково-практична онлайн- конференція**

«Регіональна журналістика в Україні: історія, реалії, виклики, перспективи»

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
за матеріалами Всеукраїнської
науково-практичної онлайн-конференції**

Полтава – 2023

УДК 070(477)

P32

Рекомендовано до друку вченою радою факультету філології та
журналістики

Полтавського національного педагогічного університету

імені В. Г. Короленка

(протокол № 3 від 20 жовтня 2023 року)

Редакційна колегія:

СЕМЕНКО Світлана Василівна – кандидатка філологічних наук, професорка кафедри журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (головний редактор);

ЛИСЕНКО Леся Іванівна – кандидатка наук із соціальних комунікацій, доцентка кафедри журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

СВАЛОВА Марина Ігорівна – кандидатка наук із соціальних комунікацій, доцентка кафедри журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

ЗЕЛІК Оксана Андріївна – старша викладачка кафедри журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

ПУРАС Наталія Вікторівна – старша лаборантка кафедри журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (відповідальний секретар).

Регіональна журналістика в Україні: історія, реалії, виклики, перспективи: зб. наук. пр. за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції /за ред. С. В. Семенко. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. № 9. 190 с.

Рецензенти:

СИДОРЕНКО Наталія Миколаївна – докторка філологічних наук, професорка кафедри історії журналістики Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

ГРИНЬОВА Марина Вікторівна – докторка педагогічних наук, професорка, ректорка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, членкиня Національної спілки журналістів України.

УДК 070(477)

P32

©автори статей, 2023

©Кафедра журналістики

ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023

ЗМІСТ

БІЛА Наталія, НАГОРНА Юлія. КІБЕРАТАКИ НА МЕДІА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	6
БОЙКО Світлана. ПАРАДИГМАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ ПРОЦЕСІВ В СУЧАСНИХ СУСПІЛЬСТВАХ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	13
БОНДАРЧУК Анжеліка, СИНОРУБ Галина. ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ З ГРОМАДОЮ: ЗАСОБИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ	19
ВІЛЬЧИНСЬКИЙ Андрій. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТРЕВЕЛ-ЖУРНАЛІСТИКИ В УМОВАХ ВІЙНИ	23
ГАНДЗІОК Віталій. ГАЗЕТА «ПОДОЛЯНИН» – УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС ПЕРІОДУ НІМЕЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (1941–1944 РР.)	27
ГОДЛЕВСЬКА Альона. ПОШИРЕННЯ САМОЦЕНЗУРИ ТА ЇЇ ВИЯВИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	32
ДАЩЕНКО Наталія. ЖУРНАЛЬНА ПЕРІОДИКА ТЕРНОПІЛЬЩИНИ (1990-2020 РР.)	38
ДУБЕЦЬКА Оксана. НАУКОВО-ПОПУЛЯРНІ ВИДАННЯ ХЕРСОНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ	43
ЖЕЛІХОВСЬКА Наталія, ВОЛОБУЄВА Анастасія. «ТЕМАТИКА СУЧАСНИХ МЕДІЙ» ЯК ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ-ЖУРНАЛІСТІВ	50
ЗЕЛІК Оксана. ЖУРНАЛІСТИКА РІШЕНЬ В РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА ЯК ЕФЕКТИВНА МОДЕЛЬ КОМУНІКАЦІЇ З АУДИТОРІЄЮ: ЗА МАТЕРІАЛАМИ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯ «ЗМІСТ»	54
Йордан Ганна, Синоруб Галина. ІНСТРУМЕНТИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ ПРАКТИЦІ: ВЕРИФІКАЦІЯ КОНТЕНТУ	60
КАЛЕНИЧ Володимир. МЕТАФОРИЧНА ЕКСПРЕСІЯ В ЗАГОЛОВКАХ ВІННИЦЬКОЇ ПРЕСИ	66
КИСЛА Наталія. ПОРУШЕННЯ МОВНИХ НОРМ У ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ТЕКСТАХ (НА МАТЕРІАЛАХ СУЧАСНИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАНЬ ПОЛТАВЩИНИ)	72
КОШУРНИКОВА Валерія. ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ У ЗАПОРІЗЬКИХ ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛАХ	78
НАГОРНИЙ Віталій. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ВІЙСЬКОВОЇ ЦЕНЗУРИ В УКРАЇНІ	84
ОДОБЕЦЬКА Ірина. ОСОБЛИВОСТІ МОВИ РЕКЛАМИ ЯК ЕЛЕМЕНТА МАРКЕТИНГОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ	91
ОСТРОВСЬКА Наталія, ЛЮБЧЕНКО Юлія. ПРОЯВИ МОВИ ВОРОЖНЕЧІ В СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА	97
ПАНЧЕНКО Світлана. РЕГІОНАЛЬНИЙ ТЕЛЕКАНАЛ МТМ (М. ЗАПОРІЖЖЯ): ВІД СТВОРЕННЯ ДО РЕАЛІЙ СЬОГОДЕННЯ	101

ПАНЧЕНКО Тетяна, БІЛА Наталія. АНАЛІЗ АУДИТОРІЇ САЙТІВ ТА СОЦМЕРЕЖ ОНЛАЙН-МЕДІА ПРО КУЛЬТУРУ («SLUKH.MEDIA», «LIROOM», «UKRAINEFOREVER»)	106
ПРИСТУПЕНКО Тетяна, ЄВДОКИМЕНКО Ірина. РЕГІОНАЛЬНІ МЕДІА В РАКУРСІ НАУКОВОГО ВІТЧИЗНЯНОГО ДИСКУРСУ: ІСТОРІОГРАФІЯ ПИТАННЯ	112
РЕШЕТУХА Тетяна, КУШНІР Оксана. ФОНДИ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРЕСОДРУКУВАННЯ КРАЮ КІНЦЯ ХІХ – ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ ХХ СТОЛІТТЯ	122
СВАЛОВА Марина. ОБРАЗ ВІЙНИ У КНИЖЦІ КОСТЯНТИНА МОСКАЛЬЦЯ «СПОРУДЖЕННЯ МОСТУ»: РОБОТА З ПУБЛІЦИСТИЧНИМ ТЕКСТОМ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ «КРЕАТИВНОГО ПИСЬМА»	128
СЕМЕНКО Світлана. СПЕЦИФІКА РЕДАКЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПОВІТОВОГО ВИДАННЯ «ГАЗЕТА ГАДЯЦЬКОГО ЗЕМСТВА» У ДОБУ УНР	132
СИДОРЕНКО Наталія. УКРАЇНСЬКОМОВНА ПРЕСА ХЕРСОНЩИНИ ПОЧАТКУ ХХ СТ.	137
СТЕБЛИНА Наталія. ОЦІНЮВАННЯ ДОТРИМАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТІВ У ПОПУЛЯРНИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛАХ УКРАЇНИ	147
ТАРАСЮК Володимир. ПОСТАТЬ МИХАЙЛА БРАЦАЙКА В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ	153
ТОНКІХ Ірина. РОЛЬ АМАТОРСЬКИХ ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛІВ У ВИСВІТЛЕННІ НОВИН ЗАПОРІЖЖЯ	159
ЦЕПКАЛО Тетяна. ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ МЕДИЧНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ У «ВІННИЦЬКІЙ ГАЗЕТІ»	165
ЧОРНОДОН Мирослава. ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ СУЧАСНИХ ГЕНДЕРНИХ КОНЦЕПТІВ У РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА	170
ХІТРОВА Тетяна. НАРАТИВИ «ВИЗВОЛНЕННЯ» В ЗАПОРІЗЬКІЙ ПРЕСІ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ПОГЛЯД	173
ЯНЕНКО Ярослав. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА У МЕЖАХ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 061 ЖУРНАЛІСТИКА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПРОБЛЕМИ	177
ЯЦЕНКО Андрій. КРЕАТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ КУРСУ «КРЕАТИВНИЙ ТЕКСТ»	181
ЯЦЕНКО Галина. УРАЖЕНІ ВІРУСОМ ІМПЕРСЬКОСТІ: РОСІЙСЬКА МЕНТАЛЬНІСТЬ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПУБЛІЦИСТИКИ ІВАНА ФРАНКА	184

Яненко Ярослав

доктор наук із соціальних
комунікацій, доцент,
доцент кафедри журналістики та
філології
Сумського державного
університету

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА У МЕЖАХ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 061 ЖУРНАЛІСТИКА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПРОБЛЕМИ

В Україні з 2015 року діє перелік галузей знань та спеціальностей, за яким у спеціальність 061 Журналістика увійшли спеціальності «Журналістика», «Реклама і зв'язки з громадськістю», «Видавнича справа та редагування», після чого зарахування студентів йшло на освітні програми з відповідними назвами у межах спеціальності 061 Журналістика. Відповідно, важливо спробувати зрозуміти подальші перспективи цих освітніх програм у контексті реформ, що започатковані Міністерством освіти і науки України, зокрема, це стосується проєкту нового переліку галузей знань та спеціальностей, мета якого – «гармонізувати класифікацію галузей знань і спеціальностей, що застосовують в Україні із Міжнародною стандартною класифікацією освіти» [1], проєктів щодо можливостей реалізації міждисциплінарних освітніх програм, вибору спеціальності після першого або другого курсу навчання тощо.

Метою роботи є з'ясування особливостей організації навчального процесу за спеціальністю 061 Журналістика на освітніх програмах, назви яких не співпадають із назвою спеціальності.

Це набуває актуальності ще й тому, що Міністерство освіти і науки України акцентує увагу на важливості саме освітньої програми, а не спеціальності чи галузі знань: «студенти здобувають освіту за

освітньою програмою, акредитують саме освітні програми, назви освітніх програм обов'язково зазначають у дипломі про вищу освіту» [1]. Тож є вірогідність того, що у дипломах випускників акцент буде саме на освітніх програмах, а не галузях знань чи спеціальностях. Але поки що стосовно спеціальності 061 Журналістика ситуація інша: незалежно від того, за якою освітньою програмою студент навчався, він отримує диплом бакалавра журналістики (або магістра журналістики), і це певною мірою нівелює значення назви освітньої програми, бо за дипломом усі є журналістами – і ті, хто навчався за освітньою програмою «Журналістика», і ті хто навчався за освітніми програмами «Реклама і зв'язки з громадськістю», «Видавнича справа та редагування» тощо.

Беззаперечно, що «в процесі фахової підготовки студентам необхідно оволодіти основними методами розвитку критичного мислення, знанням та дотриманням професійних стандартів, журналістської етики, основ інформаційної політики та фахової безпеки, комунікативними навичками» [2, с. 20], тож за спеціальністю «Журналістика» на перших курсах навчання може йти на потоці, коли однакові дисципліни викладаються майбутнім журналістам, рекламістам, видавцям тощо. Це може тривати 2-4 семестри, але при цьому призвести до того, що студенти на першому курсі, наприклад, ще не відчують себе рекламістами, бо навчання безпосередньо за фахом «Реклама і зв'язки з громадськістю» може розпочатися лише з другого курсу. А до цього – «ви усі журналісти, бо обрали спеціальність «журналістика»...

Проте не всі ті, хто вступав на спеціальність 061 Журналістика мріяли бути саме журналістами. Хтось після закінчення університету планував працювати у рекламному агентстві, хтось хотів стати піарником або медіа-фахівцем, у когось були плани працювати у видавництві тощо, і саме тому вони обрали відповідну освітню

програму, яка на цей час входить до спеціальності 061 Журналістика.

Крім цього, важливо, що саме університет рекламує для абітурієнтів – освітні програми чи спеціальності. У випадку, коли назва освітньої програми та спеціальності співпадають – проблем не виникає (спеціальність «Журналістика» / освітня програма «Журналістика»). А от коли ці назви не співпадають, то при рекламуванні лише спеціальності на другий план відходять освітні програми з іншими назвами, які входять до цієї спеціальності.

Як вирішити можливі проблеми?

1. Рекламувати саме освітні програми. За можливістю (якщо набрано більше однієї академічної групи) вибір освітньої програми студентами має здійснюватися відразу під час вступу або на початку першого курсу.

2. Вже з 1 семестру студенти мають відчувати себе майбутніми фахівцями саме з обраної освітньої програми (журналістами, рекламістами, піарниками, видавцями, редакторами тощо). Бо не всі мріють бути саме журналістами. Це має реалізовуватися через відповідне ставлення до них випускової кафедри та факультету, через залучення їх до різноманітних проєктів, що стосуються обраного студентами фаху (освітньої програми), бо є заходи для журналістів, а є для рекламістів і піарників тощо.

3. Навчальні дисципліни. Після того, як у певному семестрі студенти обрали освітню програму в межах спеціальності, їх починають навчати обраному фаху, наприклад, з другого або третього курсу. Але варто подумати і про те, як вводити навчання з обраного фаху ще тоді, коли загальний потік студентів ще не розділено на академічні групи за освітніми програмами.

4. Багато що залежить від викладачів, що читають дисципліни для усього потоку студентів спеціальності 061 Журналістика на першому-другому курсах, зокрема варто подумати над різними

завданнями на практичних заняттях зі спільної для потоку дисципліни – окремі завдання для журналістів, окремі для рекламістів і піарників тощо. Адже для багатьох інформаційних приводів, для ситуацій у медіа-середовищі студенти різних освітніх програм (різних за фахом, які вони виберуть у майбутньому) могли б запропонувати різні рішення, виконуючи завдання з теми.

Висновки. В результаті нашої роботи з'ясовано особливості організації навчального процесу за спеціальністю 061 Журналістика на освітніх програмах, назви яких не співпадають із назвою спеціальності. У роботі визначені основні виклики та проблеми, що є у цій сфері та запропоновані їх можливі рішення, зокрема підвищення значення освітніх програм у межах спеціальності шляхом популяризації серед абітурієнтів саме освітніх програм та включення завдань з майбутнього фаху у навчальний процес студентів ще до вибору ними освітньої програми. Практичне значення роботи полягає у можливості її використання у процесі організації навчання студентів за спеціальністю 061 Журналістика.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Щодо нового переліку галузей знань і спеціальностей // Міністерство освіти і науки України. 19 вересня 2023. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/shodo-novogo-pereliku-galuzej-znan-i-specialnostej>

2. Зайко Л. Я. Підготовка фахівців спеціальності 061 «Журналістика»: сучасні виклики // Scientific and pedagogic internship «Innovative methods of the organization of the education process for the specialties «Journalism» and «Management of Socio-Cultural Activity» in Ukraine and EU countries»: Internship proceedings. 2021. № 2. С. 17–20.